

Wolontariat w 2022 r.

04.11.2022 r.

8,5 mln

osób w I kwartale 2022 r.
było wolontariuszami

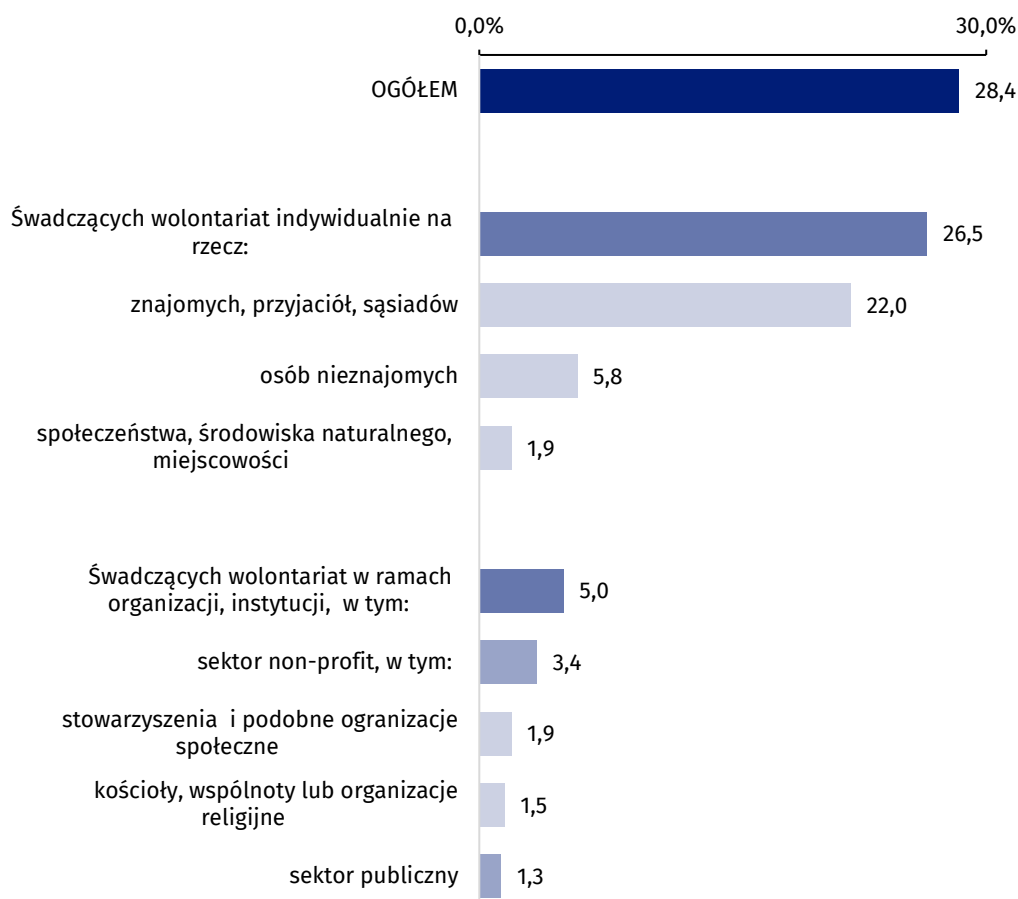
Na terenie Polski 28,4% osób w wieku 15-89 lat angażowało się w wolontariat w I kwartale 2022 r. Przeciętnie jedna osoba poświęciła na pracę w ramach wolontariatu 10 godzin. Uwzględniając cechy społeczno-demograficzne najwyższy udział wolontariuszy odnotowano wśród osób z wyższym wykształceniem (36,7%).

Rozpowszechnienie zaangażowania w wolontariat

W I kwartale 2022 r. ponad ¼ osób w wieku 15-89 lat (28,4%) angażowała się w wolontariat, częściej świadczony indywidualnie (26,5%) niż w ramach organizacji lub instytucji (5,0%). Polacy zdecydowanie częściej udzielali bezpośredniej pomocy swoim znajomym, przyjaciołom i sąsiadom (22,0%) niż osobom nieznanym (5,8%). Natomiast w wolontariacie zorganizowanym wyróżniało się zaangażowanie w bezpłatną pracę w ramach sektora non-profit (3,4%), przed sektorem publicznym (1,9%).

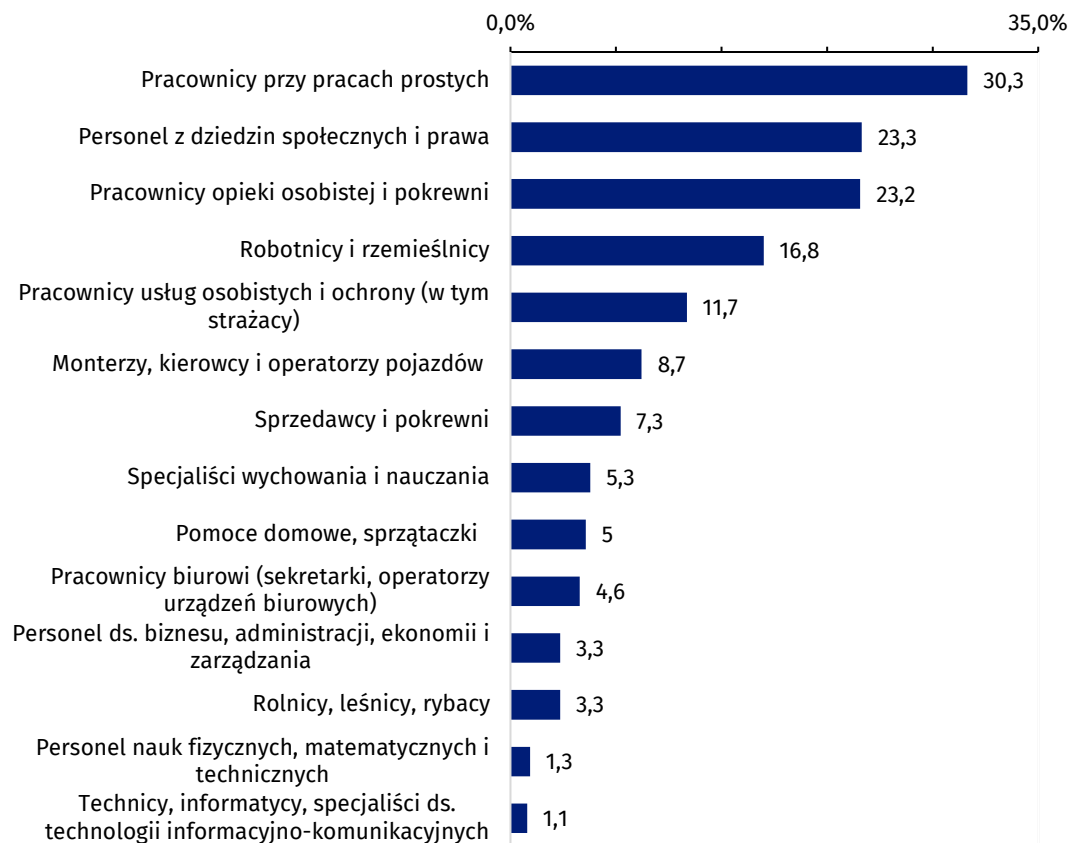
26,5% osób angażowało się w wolontariat indywidualny, a 5,0% w wolontariat w organizacjach, instytucjach w I kwartale 2022 r.

Wykres 1. Odsetek wolontariuszy w I kwartale 2022 r. według rodzaju wolontariatu

Wolontariusze najczęściej wykonywali prace proste (np. odśnieżanie, zmiatanie, wyrzucanie śmieci lub jako goniec) – 30,3%, następnie - odpowiadające kwalifikacjom personelu z dziedzin społecznych i prawa (np. udzielanie informacji, propagowanie wiedzy, porady prawne, organizowanie i prowadzenie imprez sportowych, kulturalnych, udzielanie wsparcia osobom nieradzącym sobie z problemami życiowymi) – 23,3% oraz zajmowali się opieką (nad dziećmi, osobami starszymi, chorymi) – 23,2%.

Wykres 2. Odsetek wolontariuszy w I kwartale 2022 r. według grup zawodów odpowiadających pracom wykonywanym w ramach wolontariatu

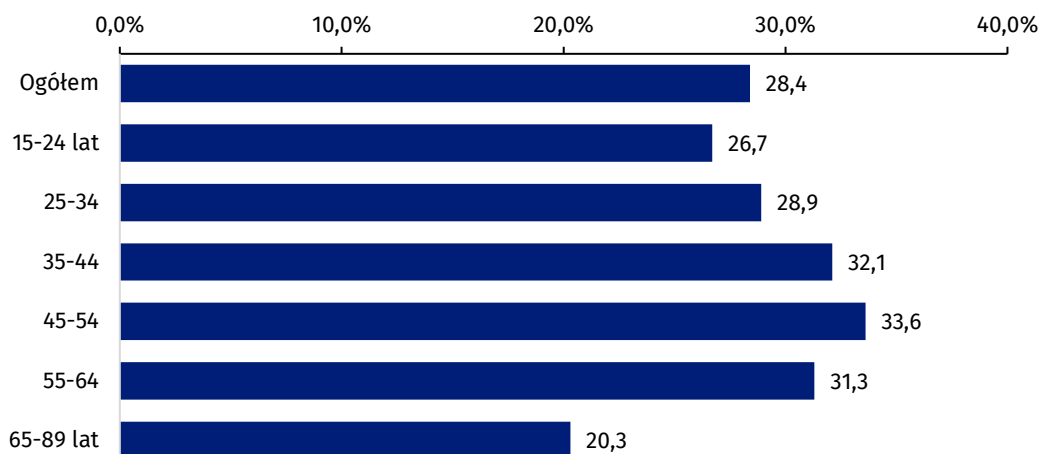

Wolontariusze według cech społeczno-demograficznych

Zaangażowanie w wolontariat było trochę wyższe wśród kobiet (29,9%) niż wśród mężczyzn (26,8%). Podobnie nieduży wpływ na aktywność wolontariacką miał rodzaj miejscowości. Najwyższy odsetek wolontariuszy był wśród mieszkańców miast powyżej 100 tys. (29,5%), nieco niższy w miastach do 20 tys. mieszkańców (28,8%) i na wsiach (28,4%), a najniższy w miastach od 20 do 100 tys. mieszkańców (26,6%).

Wolontariuszami częściej były kobiety (29,9%) niż mężczyźni (26,8%)

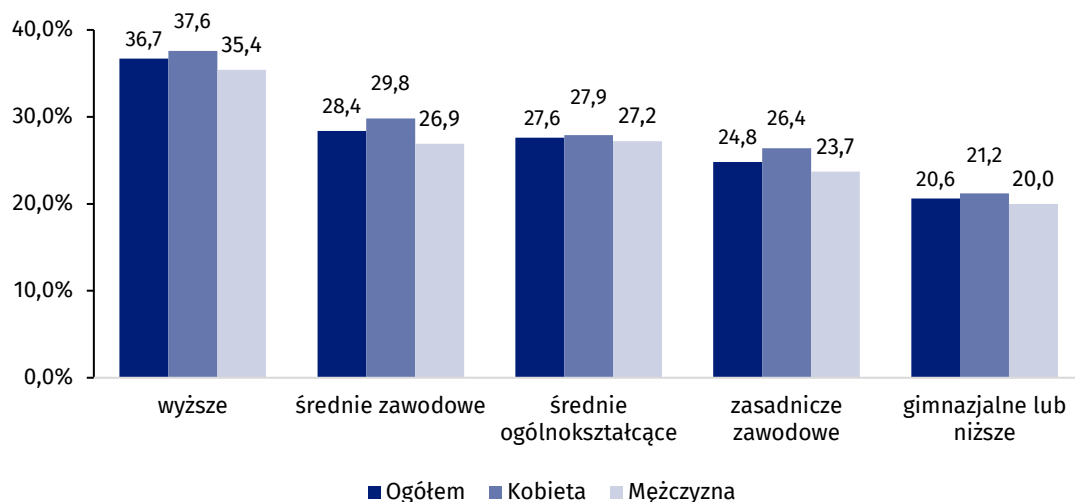
Wykres 3. Odsetek wolontariuszy w I kwartale 2022 r. według wieku

Wyraźniej zjawisko różnicował wiek, najczęściej wolontariat świadczyły osoby w wieku 45-54 lat (33,6%), a najrzadziej osoby najstarsze (65-89 lat – 20,3%) oraz kolejno - najmłodsze (15-24 lat – 26,7%).

Jeszcze bardziej różnicującą cechą było województwo zamieszkania. Najwyższy udział wolontariuszy był wśród mieszkańców podkarpackiego (35,9%), podlaskiego (35,0%), mazowieckiego (32,8%), a następnie lubelskiego – 31,7%. Najniższym odsetkiem pracujących społecznie charakteryzowały się województwa kujawsko-pomorskie i opolskie (odpowiednio 21,4% i 21,1%).

Wykres 4. Odsetek wolontariuszy w I kwartale 2022 r. według wykształcenia i płci

Kluczowy z punktu widzenia rozpowszechnienia zaangażowania w wolontariat jest poziom wykształcenia. Im wyższy był poziom wykształcenia, tym większy odsetek osób angażujących się w wolontariat. Wśród osób z wyższym wykształceniem aż 36,7% poświęcało czas na dobrowolną i bezpłatną pracę na rzecz innych, a w grupie z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym było to o 16,1 p. proc. mniej.

Z punktu widzenia aktywności na rynku pracy najczęściej wolontariuszami były osoby pracujące zarobkowo (32,2%), następnie bezrobotne (29,6%), a najrzadziej nieaktywne zawodowo (23,3%).

Czas pracy wolontariuszy

W I kwartale 2022 r. średni czas zadeklarowany przez wolontariusza na pracę społeczną w okresie 4 tygodni wyniósł 10 godzin. Połowa osób przepracowała w miesiącu maksymalnie 4 godziny, natomiast najczęstszym czasem wskazywanym przez respondentów były 2 godziny.

Tablica 1. Średnie, mediany i dominanty czasu pracy wolontariuszy w 4 tygodniach poprzedzających badanie (I kwartał 2022 r.)

	Średnia	Mediana	Dominanta
OGÓŁEM	10	4	2
Świadczonego indywidualnie na rzecz:	9	4	2
znajomych, przyjaciół, sąsiadów	9	4	2
osób nieznanymi	6	2	1
społeczeństwa, środowiska naturalnego, miejscowości	7	2	1
Świadczonego w ramach organizacji, instytucji, w tym:	8	4	2
sektor non-profit, w tym:	8	4	2
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	9	5	2
kościół, wspólnoty lub organizacje religijne	5	3	2
sektor publiczny	6	3	2

Choć zdecydowanie więcej osób zaangażowało się w wolontariat indywidualny niż zorganizowany w ramach jakiegoś podmiotu, to wolontariusze w organizacjach i instytucjach poświęcali

Wykształcenie jest cechą społeczno-demograficzną, która najwyraźniej różnicuje zaangażowanie w wolontariat

Średni miesięczny czas wolontariatu w I kwartale 2022 r. wyniósł 10 godzin, mediana – 4 godziny, a dominanta – 2 godziny

przeciętnie na taką pracę niewiele mniej czasu (7 godziny), co osoby świadczące pracę społeczną poza zorganizowanymi strukturami (9 godzin). O zbliżonym wymiarze czasu przeznaczanego przez poszczególne osoby świadczą również takie same w obu grupach wartości mediany i dominanty (po 4 godziny i po 2 godziny).

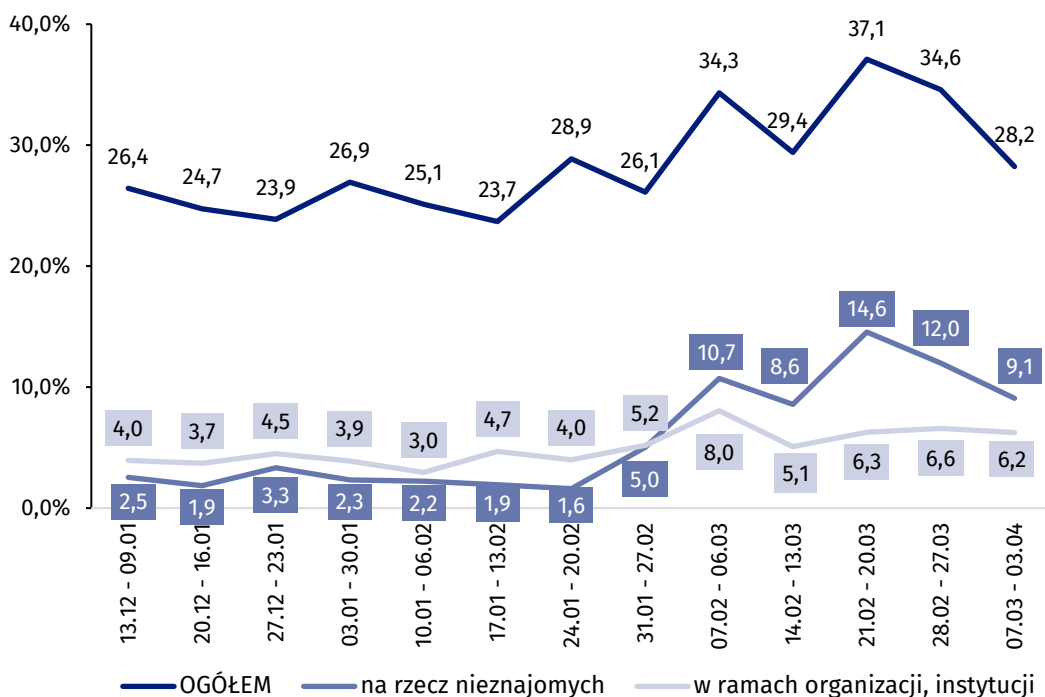
Zróżnicowanie przeciętnej liczby godzin poświęconych na wolontariat wiązało się z wybranymi cechami społeczno-demograficznymi osób, które angażowały się w takie prace. Im starsi byli wolontariusze, tym przeciętny czas poświęcony na wolontariat był wyższy, mimo że mniej osób w takim wieku angażowało się w tego rodzaju aktywność – osoby w wieku 65-89 lat poświęciły średnio 13 godzin, natomiast osoby w wielu 15-24 lat – 7 godzin.

Zaangażowanie w pracę społeczną wyrażone w przeciętnej liczbie godzin przepracowanych w ramach tego rodzaju pracy było największe wśród osób z wykształceniem średnim zawodowym – 11 godzin, następnie z wykształceniem wyższym – 10 godzin, a w pozostałych grupach wyniosło po 9 godzin. Przeciętny czas poświęcony na pracę społeczną różnił się ze względu na płeć wolontariuszy. Wolontariuszki poświęcały na tego rodzaju pracę średnio 11 godzin, a wolontariusze 9 godzin.

Zmiany zaangażowania w czasie

W okresie objętym badaniem (od 13 grudnia 2021 r. do 3 kwietnia 2022 r.) w zależności od tygodnia gromadzenia danych poziom zaangażowania w wolontariat osób w wieku 15-89 lat na przestrzeni 4 tygodni poprzedzających wywiad wahał się w przedziale od 23,7% do 37,1%. Najwyższy był w okresie od 21 lutego br. do 20 marca br. (37,1%), co wiązało się ze zwiększeniem pomocy nieznanym i zaangażowania w ramach organizacji i instytucji w związku z sytuacją wywołaną działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy.

Wykres 5. Odsetek wolontariuszy według okresu referencyjnego badania

Najwyższy odsetek osób zaangażowanych w wolontariat wystąpił w okresie uwzględniającym pierwsze 3,5 tygodnia pełnoskalowej wojny w Ukrainie (21.02.-20.03.br) – 37,1%

Pierwszy okres, gdy odnotowano wyraźne zwiększenie zaangażowania w wolontariat na rzecz nieznanym oraz w ramach organizacji, instytucji były czas od 7 lutego do 6 marca 2022 r. Aktywność osób udzielających pomocy nieznanym podniosła się do 10,7% (we wcześniejszych okresach kształtowała się pomiędzy 1,6% a 5,0%), z kolei wolontariat w organizacjach i instytucjach wzrósł do 8,0% (we wcześniejszych okresach kształtował się od 3,0% do 5,2%). Udział osób pomagających nieznanym osiągnął najwyższą wartość w okresach od 21 lutego br. do 20 marca br. i 28 lutego br. do 27 marca br. (odpowiednio 14,6% i 12,0%), natomiast wsparcie w ramach organizacji, instytucji w tym czasie nieco się obniżyło, choć utrzymało poziom wyższy niż przed wybuchem wojny w Ukrainie (odpowiednio 6,3% i 6,6%).

W okresie od 21 lutego do 20 marca br., kiedy to odnotowano najwyższe odsetki wolontariuszy, osoby te najczęściej wykonywały prace specjalistyczne z dziedziny prawa, dziedzin spo-

tecznych i kultury związane między innymi z udzielaniem porad prawnych, udzielaniem informacji, rozmowami terapeutycznymi, wsparciem psychicznym, a także zbiórkami ubrań i żywności – 59,0%.

Informacja metodologiczna

Prezentowane w informacji sygnalnej dane są wstępnymi wynikami trzeciej edycji badania Praca niezarobkowa poza gospodarstwem domowym (PNZ), które zostało zrealizowane jako moduł do Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w I kwartale 2022 r. W badaniu wzięło udział 21,9 tys. osób w wieku 15-89 lat.

W informacji sygnalnej analizowane są dane dotyczące wolontariatu indywidualnego, świadczonego na rzecz osób znajomych, nieznanym i środowiska naturalnego oraz wolontariatu w organizacjach i instytucjach. Wolontariat w ramach struktur organizacyjnych obejmuje pracę niezarobkową świadczoną w ramach stowarzyszeń, fundacji, kościołów i wspólnot religijnych, związków zawodowych, organizacji pracodawców, samorządu zawodowego i gospodarczego, partii politycznych, instytucji rządowych lub samorządowych i placówek przez nie prowadzonych, a także różnego typu spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych.

Okresem referencyjnym, zgodnie z metodologią opracowaną przez Międzynarodową Organizację Pracy (Manual on the Measurement of Volunteer Work, MOP, Genewa 2011) były 4 tygodnie poprzedzające badanie (od 13.12.2021 r. do 03.04.2022 r.). Dla uproszczenia w tytułach wykresów i tekście okres ten nazywany jest I kwartałem 2022 r.

Do wolontariatu zostały zaliczone tylko takie aktywności, które w przeciągu 4 tygodni trwały w sumie co najmniej jedną godzinę.

Badanie zostało przeprowadzone metodą wywiadów telefonicznych (CATI) wśród respondentów, z gospodarstw domowych stanowiących 3/5 kwartalnej próby BAEL, z wykluczeniem wywiadów zastępczych oraz przy uwzględnieniu losowanie w klasach wieku respondentów. Szczegółowy sposób konstruowania próby do badania BAEL został zaprezentowany w publikacji GUS „Aktywność ekonomiczna ludności Polski I kwartał 2022”. W zakresie uogólniania wyników PNZ przyjęto metodę stosowaną w BAEL skorygowaną w związku z mniejszą liczbą obserwacji w PNZ w stosunku do BAEL, a także uwzględniając w warstwach stan aktywności ekonomicznej, wykształcenie oraz klasy miejscowości.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych
Dyrektor dr Piotr Łysoń
Tel. 22 449 40 27

Współpraca:
Urząd Statystyczny w Gdańsku
Dyrektor dr hab. Jerzy Auksztol
Tel: 58 768 31 30

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GłównyUrządStatystyczny

gus_stat

głównyurządstatystycznygus

głównyurządstatystyczny

Powiązane opracowania

[Wolontariat w 2016 r.](#)

[Zaangażowanie podmiotów gospodarki społecznej w pomoc w związku z działaniami wojennymi na terytorium](#)

[Ukrainy \(24.02-31.03.2022 r.\)](#)

[Sektor non-profit w 2020 r.](#)

[Rozwój ekonomii społecznej w 2019 r. Wyniki badań pilotażowych](#)

[Rachunek satelitarny gospodarki społecznej dla Polski za 2018 r.](#)